

RESOLUCIÓ

Les Corts Valencianes aproven l'Informe de fiscalització del compte general de la Generalitat corresponent a l'exercici de 2009.

Palau de Les Corts
València, 10 de març de 2011

La presidenta
Maria Milagrosa Martínez Navarro

La secretària primera
Maria Fernanda Vidal Causanilles

Resolució 498/VII sobre l'aprovació del Dictamen de la Comissió especial per a l'estudi de la violència de gènere a la Comunitat Valenciana i de les mesures de tipus integral que s'haurien d'adoptar per a l'eradicació, aprovada pel Ple de Les Corts, en la reunió del 10 de març de 2011

PRESIDÈNCIA DE LES CORTS VALENCIANES

D'acord amb l'article 95.1 del RC, s'ordena publicar en el *Butlletí Oficial de Les Corts* la Resolució 498/VII sobre l'aprovació del Dictamen de la Comissió especial per a l'estudi de la violència de gènere a la Comunitat valenciana i de les mesures de tipus integral que s'haurien d'adoptar per a l'eradicació, aprovada pel Ple de Les Corts, en la reunió del 10 de març de 2011.

Palau de les Corts
València, 10 de març de 2011

La presidenta
María Milagrosa Martínez Navarro

PLE DE LES CORTS

El Ple de Les Corts, en sessió del dia 10 de març de 2011, ha debatut el Dictamen de la Comissió especial per a l'estudi de la violència de gènere a la Comunitat valenciana i de les mesures de tipus integral que s'haurien d'adoptar per a l'eradicació.

Finalment, el Ple de Les Corts, d'acord amb el que hi ha establert en l'article 54 del RC, ha aprovat la resolució següent:

RESOLUCIÓ

I. INTRODUCCIÓ

La creació de la Comissió especial d'estudi de la violència de gènere en Les Corts Valencianes es va realitzar per unanimitat de tots els grups parlamentaris, des de la convicció profunda que si hi ha una tara que una societat democràtica com la nostra no pot tolerar, aquesta és sense cap dubte la violència que s'exerceix sobre la dona pel sol fet de ser dona.

RESOLUCIÓN

Les Corts Valencianas aprueban el Informe de fiscalización de la cuenta general de la Generalitat correspondiente al ejercicio de 2009.

Palau de Les Corts
Valencia, 10 de marzo de 2011

La presidenta
Maria Milagrosa Martínez Navarro

La secretaria primera
Maria Fernanda Vidal Causanilles

Resolución 498/VII sobre la aprobación del Dictamen de la Comisión especial para el estudio de la violencia de género en la Comunitat Valenciana y de las medidas de tipo integral que habrían de adoptarse para su erradicación, aprobada por el Pleno de Les Corts, en la reunión del 10 de marzo de 2011

PRESIDENCIA DE LES CORTS VALENCIANES

De acuerdo con el artículo 95.1 del RC, se ordena publicar en el *Boletín Oficial de Les Corts* la Resolución 498/VII sobre la aprobación del Dictamen de la Comisión especial para el estudio de la violencia de género en la Comunitat Valenciana y de las medidas de tipo integral que habrían de adoptarse para su erradicación, aprobada por el Pleno de Les Corts, en la reunión del 10 de marzo de 2011.

Palau de Les Corts
Valencia, 10 de marzo de 2011

La presidenta
María Milagrosa Martínez Navarro

PLENO DE LES CORTS

El Pleno de Les Corts, en sesión del día 10 de marzo de 2011, ha debatido el Dictamen de la Comisión especial para el estudio de la violencia de género en la Comunitat Valenciana y de las medidas de tipo integral que habrían de adoptarse para su erradicación.

Finalmente, el Pleno de Les Corts, de acuerdo con lo que establece el artículo 54 del RC, ha aprobado la siguiente resolución:

RESOLUCIÓN

I. INTRODUCCIÓN

La creación de la Comisión especial de estudio de la violencia de género en Les Corts Valencianas se realizó por unanimidad de todos los grupos parlamentarios, desde la convicción profunda de que si hay una lacra que una sociedad democrática como la nuestra no puede tolerar, esa es sin lugar a dudas la violencia que se ejerce sobre la mujer por el sólo hecho de ser mujer.

A aquesta convicció es va lligar l'obligació que tenim com a legisladors d'unir les regles bàsiques de convivència amb les garanties i els recursos perquè les persones, i en aquest cas les dones i les seues famílies, puguin fer ús de tots els seus drets per a viure en pau.

En primer lloc, cal ressaltar el fet que totes les components de la comissió consideraren el consens com a instrument polític de primer ordre en el tema d'abordar la violència de gènere; d'ací que aquesta comissió haja aprovat, per unanimitat, tot el que es refereix als tràmits referits a l'ordenació del debat, la relació de compareixents, el calendari de compareixences, la seua ordenació i la distribució de temps.

Cal ressaltar també que, per primera vegada en la història de Les Corts, una comissió especial d'estudi ha tingut accés al text de l'esborrany d'allò que es volia estudiar, en aquest cas la Llei integral contra la violència de gènere de la Comunitat Valenciana, per a la qual se'n sol·licitava la creació. Aquest esborrany va ser exposat en la primera compareixença per la mateixa consellera de Justícia i Administracions Públiques, la senyora Paula Sánchez de León; un esborrany que ha servit de guia no sols per als grups parlamentaris presents sinó (i sobretot) per a les persones expertes i les associacions compareixents.

Per tot això, i atesa la singularitat dels debats suscitats en la comissió, en les conclusions de l'informe final no sols es plantegen elements entorn de l'estat de la qüestió objecte de l'estudi de la comissió, sinó que s'introdueixen opinions i propostes explícites sobre l'esborrany del text de la Llei integral contra la violència de gènere de la Comunitat Valenciana.

II. CONSIDERACIONS GENERALS I RECOMANACIONS

El dret a viure dignament, en llibertat i sense vulneració de la integritat personal, tant física com psicològica, forma part inalienable dels drets humans universals. La violència de gènere suposa una manifestació extrema de la desigualtat i del sotmetiment en què viuen les dones en tot el món, i representa una clara conculcació dels drets humans; per això, és objecte de protecció i promoció des de tots els àmbits jurídics, inclòs l'internacional.

No obstant això, aquest reconeixement no ha comportat l'eliminació ni la modificació suficient dels factors culturals que subjauen en l'origen, ni de la tolerància conseqüent.

La regulació legal d'una situació que durant segles s'ha mantingut reclosa en la privacitat ha desafiat els modes d'atendre la violència de gènere, i açò al seu torn ha facilitat la constatació que la prevenció i l'eradicació no poden venir d'accions aïllades, sinó d'una intervenció integral i coordinada, que implique la responsabilitat dels poders públics a través de polítiques adequades i del compromís de la societat civil per a avançar cap a l'eliminació de tota forma d'abús contra les dones.

D'ací que des d'aquesta comissió s'haja valorat el reconeixement exprés de la importància de l'eradicació de la violència de gènere a què al·ludeix la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de protecció integral contra la violència de gènere; una llei que va ser aprovada, per unanimitat, per tot l'arc parlamentari al Congrés dels Diputats, que va ser fruit del treball i de les recomanacions elaborats per la sub-

A esta convicción se le unió la obligación que tenemos como legisladores de aunar las reglas básicas de convivencia con las garantías y recursos para que las personas, y en este caso las mujeres y sus familias, puedan hacer uso de todos sus derechos para vivir en paz.

En primer lugar, hay que resaltar el hecho de que todas las componentes de la comisión consideraran el consenso como instrumento político de primer orden en el tema de abordar la violencia de género; de ahí que esta comisión haya aprobado, por unanimidad, todo lo relativo a los trámites referidos a la ordenación del debate, la relación de comparecientes, el calendario de comparecencias, su ordenación y distribución de tiempos.

Hay que resaltar también que, por primera vez en la historia de Les Corts, una comisión especial de estudio ha tenido acceso al texto borrador de aquello que se quería estudiar, en este caso La Ley integral contra la Violencia de Género de la Comunitat Valenciana y que para la cuál se solicitaba su creación. Dicho borrador fue expuesto en la primera comparecencia por la propia consellera de Justicia y Administraciones Públicas, Dña. Paula Sánchez de León; un texto borrador que ha servido de guía no solo para los grupos parlamentarios presentes sino (y sobre todo) para las personas expertas y asociaciones comparecientes.

Por todo ello, y dada la singularidad de los debates suscitados en la comisión, en las conclusiones del Informe final no sólo se plantean elementos en torno al estado de la cuestión objeto del estudio de la comisión, sino que se introducen opiniones y propuestas explícitas sobre el borrador del texto de la Ley integral contra la violencia de género de la Comunitat Valenciana.

II. CONSIDERACIONES GENERALES Y RECOMENDACIONES

El derecho a vivir dignamente, en libertad y sin vulneración de la integridad personal, tanto física como psicológica, forma parte inalienable de los derechos humanos universales. La violencia de género supone una manifestación extrema de la desigualdad y del sometimiento en el que viven las mujeres en todo el mundo, y representa una clara conculcación de los derechos humanos; por ello, es objeto de protección y promoción desde todos los ámbitos jurídicos, incluido el internacional.

Sin embargo, este reconocimiento no ha llevado aparejada la eliminación ni la suficiente modificación de los factores culturales que subyacen en su origen, ni de la consecuente tolerancia.

La regulación legal de una situación que durante siglos se ha mantenido recluida en la privacidad ha desafiado los modos de atender la violencia de género, y esto a su vez ha facilitado la constatación de que la prevención y la erradicación no pueden venir de acciones aisladas, sino de una intervención integral y coordinada, que implique la responsabilidad de los poderes públicos a través de políticas adecuadas y del compromiso de la sociedad civil para avanzar hacia la eliminación de toda forma de abuso contra las mujeres.

De ahí, que desde esta comisión se haya valorado el reconocimiento expreso a la importancia de la erradicación de la violencia de género a la que alude la Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de protección integral contra la violencia de género; una ley que fue aprobada, por unanimidad, por todo el arco parlamentario en el Congreso de los Diputados, que fue fruto del trabajo y de las recomen-

comissió parlamentària creada al Congrés dels Diputats les propostes de la qual van ser aprovades al novembre de l'any 2009. Per tot això, aquesta comissió per a l'estudi de la violència de gènere fa seues aquestes propostes amb la finalitat d'avançar en l'eliminació del problema.

A més, aquesta comissió constata que, en el transcurs dels 7 anys des de l'entrada en vigor de la LO 1/2004, s'han posat en marxa dispositius com són jutjats específics i protocols d'actuació i de coordinació diversos.

Ara bé, tal com s'ha posat en relleu al llarg dels treballs realitzats per aquesta comissió, no resulta fàcil resoldre a través d'una llei una problemàtica de caràcter estructural que ha de canviar des de l'arrel en les formes de pensament i obtenir resultats a curt termini. Fins i tot el coneixement i la divulgació de la llei orgànica xoca amb fermes resistències de determinats sectors jurídics, polítics i socials, que en dificulten l'aplicació.

Sabem que la violència de gènere és un atemptat contra la vida de les dones en el sentit més literal de la paraula, i també un indicador terrible del dèficit democràtic d'una societat. Per això, aquesta comissió reafirma la necessitat de comptar amb un instrument normatiu en l'àmbit autonòmic que serveixi per a combatre de manera més precisa i més efectiva la violència sobre les dones. I no sols això, sinó que també pretén ampliar les situacions susceptibles de protecció, sobretot les que fan referència a aquelles manifestacions de violència que s'exerceix sobre la dona, pel mer fet de ser-ho.

En aquest sentit, aquesta comissió valora molt positivament l'esborrany de la Llei integral contra la violència de gènere de la Comunitat Valenciana, àmpliament estudiat i debatut en el seu si, i que ha estat objecte d'anàlisi per part de tots els compareixents.

La necessitat de millorar els mecanismes, els instruments i els dispositius d'atenció a les dones víctimes de violència i també a les seues famílies és una consideració que porta a aquesta comissió a valorar positivament totes les propostes presentades en les reunions. Les distintes expertes i experts han plantejat nombroses propostes per a millorar l'esborrany presentat per la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques i així enfortir, de manera expressa i coordinada, tot el treball, l'esforç i els mitjans que es realitzen des de les distintes administracions públiques implicades, com també des de les associacions de dones, els agents socials o diverses ONG en la defensa de la protecció de la vida de les dones víctimes de violència.

Així, l'esborrany de la llei presentat no sols recull el concepte de violència de gènere de la llei integral, sinó que ha tingut en consideració l'anàlisi dels anys transcorreguts, l'experiència d'altres comunitats autònomes i la conceptualització de les Nacions Unides, del Consell d'Europa i també de les diferents conferències mundials celebrades.

En l'esborrany de la llei es constata que totes les formes de violència que pateixen les dones pel mer fet de ser-ho són un atemptat contra la vida i un indicador terrible del dèficit democràtic d'una societat, tal com ja es va assenyalar en la IV Conferència Mundial sobre les Dones celebrada a Pequín el 1995, on es va arribar a qualificar aquest tipus de violència com un obstacle per a aconseguir els objectius d'igualtat, desenvolupament i pau, alhora que un impediment de l'exercici dels drets humans i de les llibertats individuals.

daciones elaborados por la Subcomisión parlamentaria creada en el Congreso de los Diputados y cuyas propuestas fueron aprobadas en noviembre del año 2009. Por todo ello, esta Comisión para el estudio de la violencia de género hace suyas estas propuestas con la finalidad de avanzar en la eliminación del problema.

Además, esta comisión constata que, en el transcurso de los 7 años desde la entrada en vigor de la LO 1/2004, se han puesto en marcha dispositivos como son juzgados específicos, protocolos de actuación y de coordinación diversos.

Ahora bien, tal como se ha puesto de relieve a lo largo de los trabajos realizados por esta comisión, no resulta fácil resolver a través de una ley una problemática de carácter estructural que debe cambiar desde su raíz, en las formas de pensamiento y obtener resultados a corto plazo. Incluso el conocimiento y divulgación de la ley orgánica choca con firmes resistencias de determinados sectores jurídicos, políticos y sociales, dificultando su aplicación.

Sabemos que la violencia de género es un atentado contra la vida de las mujeres en el sentido más literal de la palabra, así como un indicador terrible del déficit democrático de una sociedad. Por ello esta comisión reafirma la necesidad de contar con un instrumento normativo en el ámbito autonómico que sirva para combatir de manera más precisa y más efectiva la violencia sobre las mujeres. Y no solo eso, sino que también pretende ampliar las situaciones susceptibles de protección, sobre todo, las que hacen referencia a aquellas manifestaciones de violencia que se ejerce sobre la mujer, por el mero hecho de serlo.

En este sentido, esta comisión valora muy positivamente el borrador de Ley Integral contra la Violencia de Género de la Comunitat Valenciana ampliamente estudiado y debatido en el seno de la misma, habiendo sido objeto de análisis por parte de todos los comparecientes.

La necesidad de mejorar los mecanismos, instrumentos y dispositivos de atención a las mujeres víctimas de violencia así como a sus familias, son consideraciones que llevan a esta comisión a valorar positivamente todas las propuestas presentadas en sus reuniones. Las distintas expertas y expertos han planteado numerosas propuestas para mejorar el texto borrador presentado por la Conselleria de Justicia y Administraciones Públicas y así fortalecer, de manera expresa y coordinada, todo el trabajo, esfuerzo y medios que se realizan desde las distintas administraciones públicas implicadas, así como desde las asociaciones de mujeres, los agentes sociales o diversas ONG en la defensa de la protección de la vida de las mujeres víctimas de violencia.

Así, el borrador de la ley presentado no solo recoge el concepto de violencia de género de la ley integral, sino que ha tenido en consideración el análisis de los años transcurridos, la experiencia de otras comunidades autónomas y la conceptualización de las Naciones Unidas, del Consejo de Europa, así como de las diferentes Conferencias Mundiales celebradas.

En el borrador de la ley se constata que todas las formas de violencia que sufren las mujeres por el mero hecho de serlo, son un atentado contra la vida y es un indicador terrible del déficit democrático de una sociedad, tal y como ya se señaló en la IV Conferencia Mundial sobre las Mujeres celebrada en Pekín en 1995, donde se alcanzó a calificar este tipo de violencia como un obstáculo para conseguir los objetivos de igualdad, desarrollo y paz, al tiempo que un impedimento del ejercicio de los derechos humanos y de las libertades individuales.

I. Consideracions entorn del terme de violència contra les dones

A) Sobre el terme mateix

1. Aquesta comissió constata com, des de la primera sessió de treball, el debat entorn del terme violència de gènere ha recorregut totes les intervencions de les i els compareixents. I així, les violències exercides contra les dones han estat denominades amb diferents termes: violència sexista, violència patriarcal o violència de gènere, entre altres. En tots els casos la terminologia indica que es tracta d'un fenomen amb característiques diferents d'altres formes de violència. És una violència que pateixen les dones pel mer fet de ser-ho, en el marc d'unes relacions de poder desiguals entre dones i homes.

2. Al seu torn, la comissió té clar que el terme violència de gènere està definit expressament en la LO 1/2004, en el seu «Article 1: Objecte de la llei» de la manera següent:

«1. La present llei té com a objectiu actuar contra la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes per part dels qui siguen o hagen estat els seus cònjuges o dels qui hi estiguin o hi hagen estat lligats per relacions semblants d'afectivitat, fins i tot sense convivència.

2. Per aquesta llei s'estableixen mesures de protecció integral la finalitat de les quals és prevenir, sancionar i eradicar aquesta violència i prestar assistència a les víctimes.

3. La violència de gènere a què es refereix la present llei comprèn tot acte de violències físiques i psicològiques, incloses les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat.»

3. D'altra banda, en l'esborrany a què ja hem fet diverses referències es defineix de la manera següent:

Article 2

Concepte de violència de gènere

«A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per violència de gènere tot comportament deliberat d'acció o omissió que cerca infligir en la víctima danys físics, sexuals o psicològics, basat en la pertinença d'aquesta al sexe femení, com a resultat de la situació de desigualtat i de les relacions de poder dels homes i les dones; i també les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen en la vida pública com en la privada».

Article 3

Manifestacions de la violència de gènere

«En particular i sense caràcter exclouent, la violència de gènere s'emmarca dins de les manifestacions següents:

1. La violència física: tota conducta que directament o indirectament estiga dirigida a ocasionar dany o patiment físic sobre la dona tal com ferides, hematomes, contusions, cremades, espantes o qualsevol altre maltractament que atempte contra la integritat física de la dona, amb resultat o risc de lesió o mort.

2. La violència psicològica: tota conducta que atempta contra la integritat psíquica i emocional de la dona, mitjançant amenaces, insults, humiliacions, menyspreu del valor personal o dignitat, exigència d'obediència, aïllament

I. Consideraciones en torno al término de violencia contra las mujeres

A) Sobre el término mismo

1. Esta comisión constata cómo, desde la primera sesión de trabajo, el debate en torno al término violencia de género ha recorrido todas las intervenciones de las y los comparecientes. Y así, las violencias ejercidas contra las mujeres han sido denominadas con diferentes términos: violencia sexista, violencia patriarcal o violencia de género, entre otros. En todos los casos la terminología indica que se trata de un fenómeno con características diferentes de otras formas de violencia. Es una violencia que sufren las mujeres por el mero hecho de serlo, en el marco de unas relaciones de poder desiguales entre mujeres y hombres.

2. A su vez, la comisión tiene claro que el término violencia de género está definido expresamente en la LO 1/2004 en su «Artículo 1: Objeto de la ley» de la siguiente forma:

«1. La presente ley tiene por objeto actuar contra la violencia que, como manifestación de la discriminación, la situación de desigualdad y las relaciones de poder de los hombres sobre las mujeres, se ejerce sobre éstas por parte de quienes sean o hayan sido sus cónyuges o de quienes estén o hayan estado ligados a ellas por relaciones similares de afectividad, aun sin convivencia.

2. Por esta ley se establecen medidas de protección integral cuya finalidad es prevenir, sancionar y erradicar esta violencia y prestar asistencia a sus víctimas.

3. La violencia de género a que se refiere la presente ley comprende todo acto de violencias físicas y psicológicas, incluidas las agresiones a la libertad sexual, las amenazas, las coacciones o la privación arbitraria de libertad.»

3. Por otro lado, en el texto borrador al que ya hemos hecho varias referencias, se define de la siguiente forma

Artículo 2

Concepto de violencia de género

«A los efectos de esta ley, se entiende por violencia de género todo comportamiento deliberado de acción u omisión que busca infligir en la víctima daños físicos, sexuales y/o psicológicos, basado en la pertenencia de ésta al sexo femenino, como resultado de la situación de desigualdad y de las relaciones de poder de los hombres y las mujeres; así como las amenazas de tales actos, la coacción o la privación arbitraria de libertad, tanto si se producen en la vida pública como en la privada».

Artículo 3

Manifestaciones de la violencia de género

«En particular y sin carácter excluyente, la violencia de género se enmarca dentro de las siguientes manifestaciones:

1. La violencia física: toda conducta que directa o indirectamente, esté dirigida a ocasionar daño o sufrimiento físico sobre la mujer tales como heridas, hematomas, contusiones, quemaduras, empujones, o cualquier otro maltrato que atente contra la integridad física de la mujer, con resultado o riesgo de lesión o muerte.

2. La violencia psicológica: toda conducta que atenta contra la integridad psíquica y emocional de la mujer, mediante amenazas, insultos, humillaciones, menosprecio del valor personal o dignidad, exigencia de obediencia, aislamiento social,

social, culpabilització i privació de llibertat. Així mateix, es considera violència psicològica tota conducta dirigida a ocasionar dany a béns de la víctima amb l'objecte d'infringir-hi por o temor.

3. La violència sexual: totes aquelles conductes tipificades com a delictes contra la llibertat i indemnitat sexual de la dona. En general, tots els actes de naturalesa sexual forçada per l'agressor, o consentida per abús d'una situació d'imposició o poder per part de l'agressor sobre la víctima, o no consentida per aquesta, amb independència que aquell guarde o no relació conjugal, de parella afectiva, de parentiu o laboral amb la víctima.

4. Violència econòmica: es considera violència econòmica a l'efecte d'aquesta llei tota aquella limitació, privació no justificada legalment o la discriminació en la disposició dels seus béns, recursos patrimonials o drets econòmics, compresos en l'àmbit de convivència de la parella o en els casos de ruptura de la relació.

5. Mutilació genital femenina, o altres pràctiques tradicionals o culturals nocives o perjudicials per a les dones i les xiquetes.

6. Tracta de dones i xiquetes, entesa com la captació, el transport, el trasllat, l'acollida o la recepció de dones, amb el recurs a l'amenaça o a l'ús de la força o altres formes de coacció, amb fins d'explotació sexual».

4. És constatable també per part de la comissió que les definicions dels organismes internacionals parlen d'un concepte ampli de violència contra la dona, o d'un concepte que amplia l'espectre relatiu a la violència de gènere. Així, en la Declaració de l'ONU sobre Eliminació de la Violència contra les Dones, aprovada el 20 de desembre de 1993 per l'Assemblea General de les Nacions Unides, generalment s'utilitzen els termes «violència de gènere o violència contra les dones», com a víctimes més habituals de les agressions.

Aquesta declaració defineix la violència contra les dones com «tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tinga o puga tenir com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic per a les dones, inclusivament les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen en la vida pública o privada».

Va ser la Conferència Mundial sobre la Dona, celebrada a Pequín l'any 1995, la que va encunyar el terme violència de gènere, dient que «la violència contra la dona impedeix l'èxit dels objectius de la igualtat de desenvolupament i pau, que viola i menyscabava el gaudi dels deures i els drets fonamentals» i instava els governs a «adoptar mesures per a prevenir i eliminar aquesta forma de violència».

Al seu torn, en l'esborrany presentat per la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques per al debat, el contingut excedeix al mateix concepte de violència de gènere encunyat en la LO 1/2004. Açò ens ha fet pensar que no hi ha una correspondència entre el títol de l'esborrany de la Llei integral contra la violència de gènere de la Comunitat Valenciana i el desplegament normatiu que conté. D'ací la recomanació expressa d'aquesta comissió a resoldre aquest conflicte entre el títol i el contingut de l'esborrany. Per tant, recomanem que si s'acull el sentit ampli de la violència sobre la dona, estem d'acord que ha de canviar-se el títol de la llei, atès que el contingut del text presentat no sols vol legislar sobre situacions de violència de gènere, perfectament recollida la seua definició en la LO 1/2004, sinó que pretén anar més enllà i protegir les dones

culpabilizació y privación de libertad. Así mismo, se considera violencia psicológica toda conducta dirigida a ocasionar daño a bienes de la víctima con el objeto de infringir miedo o temor en esta.

3. La violencia sexual: Todas aquellas conductas tipificadas como delito contra la libertad e indemnidad sexual de la mujer. En general, todos los actos de naturaleza sexual forzada por el agresor, o consentida por abuso de una situación de prevalecimiento o poder por parte del agresor sobre la víctima, o no consentida por ésta, con independencia de que aquel guarde o no relación conyugal, de pareja afectiva, de parentesco o laboral con la víctima.

4. Violencia económica: se considera violencia económica a los efectos de esta ley, toda aquella limitación, privación no justificada legalmente o la discriminación en la disposición de sus bienes, recursos patrimoniales o derechos económicos, comprendidos en el ámbito de convivencia de la pareja o en los casos de ruptura de la relación.

5. Mutilación genital femenina, u otras prácticas tradicionales y/o culturales nocivas o perjudiciales para las mujeres y niñas.

6. Trata de mujeres y niñas, entendiéndola la misma como la captación, el transporte, el traslado, la acogida o la recepción de mujeres, recurriendo a la amenaza o al uso de la fuerza u otras formas de coacción, con fines de explotación sexual».

4. Es constatable también por parte de la comisión que las definiciones de los organismos internacionales hablan de un concepto amplio de violencia contra la mujer, o de un concepto que amplía el espectro relativo a la violencia de género. Así, en la Declaración de la ONU sobre Eliminación de la Violencia contra las Mujeres –aprobada el 20 de diciembre de 1993 por la Asamblea General de las Naciones Unidas– generalmente se utiliza el término «violencia de género o violencia contra las mujeres», como víctimas más habituales de las agresiones.

Esta declaración define la violencia contra las mujeres como «todo acto de violencia basado en la pertenencia al sexo femenino que tenga o pueda tener como resultado un daño o sufrimiento físico, sexual o psicológico para las mujeres, inclusive las amenazas de tales actos, la coacción o privación arbitraria de la libertad, tanto si se producen en la vida pública o privada».

Fue la Conferencia Mundial sobre la Mujer, celebrada en Pekín en el año 1995, la que acuñó el término violencia de género, diciendo que «la violencia contra la mujer impide el logro de los objetivos de la igualdad de desarrollo y paz, que viola y menoscaba el disfrute de los deberes y derechos fundamentales» e instaba a los gobiernos a «adoptar medidas para prevenir y eliminar esta forma de violencia».

A su vez, en el texto borrador presentado por la Consejería de Justicia y Administraciones Públicas para su debate, el contenido excede al propio concepto de violencia de género acuñado en la LO 1/2004. Esto nos ha llevado a pensar que no hay una correspondencia entre el título del borrador de la Ley integral contra la violencia de género de la Comunitat Valenciana y el desarrollo normativo que contiene. De ahí la recomendación expresa de esta comisión a resolver este conflicto entre título y contenido del borrador. Por tanto, recomendamos que si se acoge el sentido amplio de la violencia sobre la mujer, estamos de acuerdo en que debe cambiarse el título de la ley, dado que el contenido del texto presentado no solo quiere legislar sobre situaciones de violencia de género, perfectamente recogida su definición en la LO 1/2004, sino que pretende ir más allá y prote-

de qualsevol altra manifestació de violència que puguen patir per la condició de dona.

Per aquest motiu, i després de la controvèrsia generada per la denominació de la mateixa llei, entenem que si s'opta pel sentit ampli de protecció, proposem com a nova denominació la de Llei integral contra la violència sobre la dona de la Comunitat Valenciana.

De la mateixa manera es modificarien també en l'articulat les referències a aquesta denominació.

B) Sobre les conseqüències de l'adequació del títol i del contingut de la futura llei de la Comunitat Valenciana

Aquesta comissió entén que la decisió d'adequar el títol i el contingut és de gran calat políticopràctic per tota una sèrie de raons.

1. El concepte de violència de gènere encunyada en la LO 1/2004 recull en el títol V tot el que es refereix a la tutela penal (introdueix normes de naturalesa penal). Inclou, dins dels tipus agreujats de lesions, un d'específic que incrementa la sanció penal quan la lesió es produeix contra qui siga o haja estat l'esposa de l'autor, o la dona que hi estiga o hi haja estat lligada per una relació d'afectivitat anàloga, fins i tot sense convivència. També es castiguen com a delictes les coaccions lleus i les amenaces lleus de qualsevol classe comeses contra les dones esmentades amb anterioritat.

En la LO 1/2004 es pretén donar amb aquest títol V una resposta i mostrar fermesa i plasmar-ho en tipus penals.

Tal com està plantejat l'article 2 de l'esborrany, s'amplia la mateixa definició de violència de la LO 1/2004: aquesta comissió entén que no podria aplicar-se la tutela penal contemplada específicament a les situacions establertes com a violència en l'esborrany de llei autonòmica que excedeixen al de la LO 1/2004.

2. El concepte de violència de gènere encunyat en la LO 1/2004 també defineix en tot el títol V la tutela judicial per a garantir un tractament adequat i eficaç de la situació jurídica, familiar i social de les víctimes de violència de gènere en les relacions intrafamiliars.

En relació directa amb açò, cal fer especial referència a la creació dels jutjats de violència sobre la dona: jutjats encarregats de la instrucció, i, si escau, de la resolució, de les causes penals en matèria de violència sobre la dona, com també d'aquelles causes civils relacionades, d'una forma que unes i altres en la primera instància siguen objecte de tractament processal davant la mateixa seu.

I també caldria fer especial èmfasi a les funcions que ha de desenvolupar el Ministeri Fiscal. Així, doncs, caldria parlar de la creació del Fiscal contra la Violència sobre la Dona, encarregat de la supervisió i la coordinació del Ministeri Fiscal en aquest aspecte, i la creació d'una secció equivalent en cada fiscalia dels tribunals superiors de justícia i de les audiències provincials a què s'adscriuran fiscals amb especialització en la matèria. La Fiscalia intervindria en els procediments penals pels fets constitutius de delictes o faltes de competència dels quals estiga atribuïda als jutjats de violència de gènere, a més d'intervenir en els processos civils de nul·litat, separació o divorci, o que versen sobre guarda i custòdia dels fills menors, en què s'al·leguen maltractaments al cònjuge o als fills.

Tal com està plantejat en l'article 3 de l'esborrany, que amplia la mateixa definició de violència respecte de la pre-

ger a las mujeres de cualquier otra manifestación de violencia que pudieran sufrir por su condición de mujer.

Por este motivo, y tras la controversia generada por la denominación de la propia ley, entendemos que si se opta por el sentido amplio de protección, proponemos como nueva denominación la de Ley integral contra la Violencia sobre la Mujer de la Comunitat Valenciana.

De igual manera se modificarían también en el articulado las referencias a esta denominación.

B) Sobre las consecuencias de la adecuación del título y del contenido de la futura ley de la Comunitat Valenciana

Esta comisión entiende que la decisión de adecuar el título y el contenido es de gran calado político-práctico por toda una serie de razones.

1. El concepto de violencia de género acuñada en la LO 1/2004 recoge en su título V todo lo referente a la tutela penal (introduce normas de naturaleza penal). Incluye, dentro de los tipos agravados de lesiones, uno específico que incrementa la sanción penal cuando la lesión se produzca contra quien sea o haya sido la esposa del autor, o mujer que esté o haya estado ligada a él por una análoga relación de afectividad, aun sin convivencia. También se castiga como delito las coacciones leves y las amenazas leves de cualquier clase cometidas contra las mujeres mencionadas con anterioridad.

En la LO 1/2004 se pretende dar con este título V una respuesta y mostrar firmeza plasmándolas en tipos penales.

Tal cómo está planteado el artículo 2 del texto borrador, se amplía la propia definición de violencia de la LO 1/2004: esta comisión entiende que no podría aplicarse la tutela penal contemplada específicamente a las situaciones contempladas como violencia en el texto borrador de ley autonómica que exceden al de la LO 1/2004.

2. El concepto de violencia de género acuñado en la LO 1/2004 también define en todo el título V la tutela judicial para garantizar un tratamiento adecuado y eficaz de la situación jurídica, familiar y social de las víctimas de violencia de género en las relaciones intrafamiliares.

En relación directa con esto, hay que hacer especial referencia a la creación de los juzgados de violencia sobre la mujer: juzgados encargados de la instrucción, y en su caso del fallo, de las causas penales en materia de violencia sobre la mujer, así como de aquellas causas civiles relacionadas, de una forma que unas y otras en la primera instancia sean objeto de tratamiento procesal ante la misma sede.

Y también habría que hacer especial énfasis a las funciones a desarrollar por el Ministerio Fiscal. Así pues, habría que hablar de la creación del Fiscal contra la Violencia sobre la Mujer, encargado de la supervisión y coordinación del Ministerio Fiscal en este aspecto y la creación de una sección equivalente en cada fiscalía de los tribunales superiores de justicia y de las audiencias provinciales a las que se adscribirán fiscales con especialización en la materia. La fiscalía intervendría en los procedimientos penales por los hechos constitutivos de delitos o faltas cuya competencia esté atribuida a los juzgados de violencia de género, además de intervenir en los procesos civiles de nulidad, separación o divorcio, o que versen sobre guarda y custodia de los hijos menores en los que se aleguen malos tratos al cónyuge o a los hijos.

Tal cómo está planteado en el artículo 3 del texto borrador que amplía la propia definición de violencia de la contempla-

vista en la LO 1/2004, aquesta comissió entén que no podria aplicar-se la tutela judicial efectiva, amb instruments específics com els jutjats de violència sobre la dona, de la fiscalia especialitzada; és a dir, no es podria aplicar a les situacions contemplades com a violència en el text de l'esborrany de llei autonòmica que excedeixen al de la LO 1/2004.

3. Però al seu torn, l'article 3 de l'esborrany, tal com està plantejat, no podria aplicar tampoc altres prestacions previstes en la LO 1/2004, com ara les següents:

- Les relatives a la protecció en l'àmbit social, com la justificació de les absències del lloc de treball, la possibilitat de la mobilitat geogràfica, la suspensió amb reserva del lloc de treball i l'extinció del contracte, totes derivades de la modificació realitzada en la LO 1/2004 del Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors.

- Les referides a mesures de suport econòmic perquè les dones víctimes de violència de gènere generen drets a la situació legal de desocupació quan resolguen o suspenguin voluntàriament el contracte de treball, que mitjançant la modificació del Reial decret legislatiu d'1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, es regula en la LO 1/2004.

- Les ajudes de tipus social, entre elles, les específiques relatives a la inserció laboral previstes en la LO 1/2004, que manté la compatibilitat amb les ajudes previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Per això, davant l'esborrany presentat per la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques, on s'amplien drets relatius a la violència sobre la dona com la mutilació genital, aquesta comissió entén que s'haurà de contemplar, en el text definitiu de la llei, de manera expressa, el dret a ser atesa en els recursos residencials de la Comunitat, encara que la llei estatal no la reconega com a víctima de violència de gènere exercida per parella o exparella.

Efectivament, la LO 1/2004 reconeix una sèrie de drets i obligacions a la víctima de violència de gènere i així seguirà fent-ho una vegada es publiqui la llei de la Generalitat, per al cas en què la víctima ho siga de violència de gènere i no d'una altra manifestació de violència sobre la dona.

Entenem que l'esborrany de llei presentat no té com a objectiu imposar sancions o ampliar el tipus penal, ja que això excedeix les nostres competències, sinó mostrar la vertadera dimensió de la violència patida per un nombre molt significatiu de dones de la nostra comunitat, i oferir totes aquelles prestacions i suports per a fer efectiva l'atenció integral en el marc de la Constitució Espanyola (article 148.20) i en el marc del nostre Estatut d'Autonomia (article 49, apartats 24 i 26).

D'ací que la comissió traslladi a la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques la preocupació per açò i la importància que en el text final que es presente es desenvolupen en la seua totalitat aquelles qüestions de la LO 1/2004 que corresponguen a l'àmbit autonòmic. I si finalment es considera l'ampliació del concepte de violència, també s'espera que es desenvolupen els dispositius d'atenció, prestació i ajuda que en garanteixen l'aplicació.

da en la LO 1/2004, esta comisión entiende que no podría aplicarse la tutela judicial efectiva, con instrumentos específicos como los juzgados de violencia sobre la mujer, de la fiscalía especializada; es decir, no se podría aplicar a las situaciones contempladas como violencia en el texto borrador de ley autonómica que exceden al de la LO 1/2004.

3. Pero a su vez el artículo 3 del texto borrador tal cómo está planteado no podría aplicar tampoco otras prestaciones contempladas en la LO 1/2004, tales como las siguientes:

- Las relativas a la protección en el ámbito social como la justificación de las ausencias del puesto de trabajo, posibilitar su movilidad geográfica, la suspensión con reserva del puesto de trabajo y la extinción del contrato, todas derivadas de la modificación realizada en la LO 1/2004 del Real decreto legislativo 1/1995, de 24 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores.

- Las referidas a medidas de apoyo económico para que las mujeres víctimas de violencia de género generen derechos a la situación legal de desempleo cuando resuelvan o suspendan voluntariamente su contrato de trabajo, que mediante la modificación del Real decreto legislativo de 1/1994, de 20 de junio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley general de la Seguridad Social, se regula en la LO 1/2004.

- Las ayudas de tipo social, entre ellas, las específicas relativas a la inserción laboral previstas en la LO 1/2004 y que mantiene la compatibilidad con las ayudas previstas en la Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayudas y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual.

Por ello, ante el borrador presentado por la Conselleria de Justicia y Administraciones Públicas, en donde se amplían derechos relativos a la violencia sobre la mujer como la mutilación genital, esta comisión entiende que se deberá contemplar, en el texto definitivo de la ley, de manera expresa, el derecho a ser atendida en los recursos residenciales de la Comunitat, aunque la ley estatal no la reconozca como víctima de violencia de género ejercida por pareja o ex pareja.

Efectivamente, la LO 1/2004 reconoce una serie de derechos y obligaciones a la víctimas de violencia de género y así seguirá haciéndolo una vez se publiqui la ley de la Generalitat, para el caso en que la víctima lo sea de violencia de género y no de otra manifestación de violencia sobre la mujer.

Entendemos que el borrador de ley presentado no tiene por objeto imponer sanciones o ampliar el tipo penal, ya que ello excede nuestras competencias, sino mostrar la verdadera dimensión de la violencia sufrida por un número muy significativo de mujeres de nuestra comunitat, y ofrecer todas aquellas prestaciones y apoyos para hacer efectiva la atención integral en el marco de la Constitución Española (artículo 148.20) y en el marco de nuestro Estatuto de Autonomía (artículo 49 apartados 24 y 26).

De ahí que la comisión traslade a la Conselleria de Justicia y Administraciones Públicas la preocupación por esto y la importancia de que en el texto final que se presente, desarrolle en su totalidad aquellas cuestiones de la LO 1/2004 que corresponda al ámbito autonómico. Y si finalmente se considera la ampliación del concepto de violencia, también se espera que se desarrollen los dispositivos de atención, prestación y ayuda que garantizan su aplicación.

C) La importància d'una norma que garanteix drets

1. Aquesta comissió alerta sobre si finalment la futura llei integral amplia el concepte de violència sobre les dones, qüestió que de cap manera contradiu el terme de violència de gènere. La norma haurà de desenvolupar de manera clara i explícita els mecanismes de prevenció, els instruments, les ajudes i els dispositius d'atenció que s'hauran d'establir per a garantir els drets tant a les dones víctimes de la violència de gènere com a aquelles dones víctimes de mutilació genital, de tracta i prostitució o de qualsevol altra violència. Per això, i en aquest sentit, es proposa que, amb l'objectiu de delimitar i aclarir els drets, s'afija un segon apartat a cada article relatiu als drets, on es faci referència explícita al títol habilitant per al benefici del dret.

II. Educació, prevenció i mitjans de comunicació social per a combatre la violència de gènere

1. Aquesta comissió constata i fa seua la unanimitat per part de totes les i els compareixents de la prioritat en la prevenció de la violència de gènere. Per això, es ressalta la importància que ha de donar-se a l'educació.

La coeducació en els diferents nivells educatius ha d'entendre's com a acció educadora que valore indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes. No hi ha d'haver estereotips sexistes ni androcèntrics, ni actituds discriminatòries, a fi de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes.

2. Les administracions educatives competents, a fi de garantir la igualtat efectiva entre dones i homes, tindran entre els objectius primordials que en tots els materials educatius i llibres de text, en qualsevol cicle educatiu, s'eliminen els estereotips sexistes o discriminatoris. I el Consell Escolar Valencià haurà de treballar-hi de manera activa.

3. Així mateix, aquesta comissió entén que s'ha de fomentar l'aprenentatge en la resolució pacífica de conflictes, el coneixement i el respecte als principis d'igualtat, com també el desenvolupament d'actituds crítiques i responsables que ajuden a entendre i eliminar les desigualtats entre dones i homes al llarg de les diferents etapes escolars.

4. Aquesta comissió incideix en l'autoritat de les universitats de la Comunitat Valenciana i també d'altres organismes com ara són l'IVAP, els CEFIRE o l'EVEP, per a impartir la formació bàsica, i també especialitzada, de tots els agents socials implicats en la problemàtica de la violència de gènere.

5. Sobre la investigació en matèria de violència de gènere, aquesta comissió insisteix en la importància de les universitats valencianes com a agents claus d'investigació, desenvolupament, innovació i transferència del coneixement sobre el tema. A més, són un element clau en el disseny de polítiques públiques que incorporen tota la investigació acumulada fins al moment, com també la que es pugui realitzar a partir de la posada en marxa de la futura llei. De la mateixa manera, es comparteix amb l'esborrany de la llei que des de la Generalitat s'impulsaran acords de col·laboració en investigació en matèria de violència sobre la dona amb les universitats valencianes, associacions, fundacions o altres organismes, als quals podrà dotar-se dels mitjans necessaris per a això.

6. Amb relació a les mesures de prevenció i sensibilització, s'ha destacat la importància de les campanyes publi-

C) La importancia de una norma que garantiza derechos

1. Esta comisión alerta sobre si finalmente la futura ley integral amplia el concepto de violencia sobre las mujeres, cuestión que en modo alguno contradice el término de violencia de género. La norma deberá desarrollar de manera clara y explícita los mecanismos de prevención, instrumentos, ayudas y dispositivos de atención que se deberán establecer para garantizar los derechos tanto a las mujeres víctimas de la violencia de género como aquellas mujeres víctimas de mutilación genital, de trata y prostitución o de cualquier otra violencia. Por ello, y en este sentido, se propone que con el objetivo de delimitar y aclarar los derechos se añada un segundo apartado a cada artículo relativo a los derechos donde se haga referencia explícita al título habilitante para el beneficio del derecho.

II. Educación, prevención, medios de comunicación social para combatir la violencia de género

1. Esta comisión constata y hace suya, la unanimidad por parte de todas las y los comparecientes de la prioridad en la prevención de la violencia de género. Por ello, se resalta la importancia que debe dársele a la educación.

La coeducación en los distintos niveles educativos debe entenderse como acción educadora que valore indistintamente la experiencia, las aptitudes y la aportación social y cultural de las mujeres y los hombres. No deben existir estereotipos sexistas y androcéntricos, ni actitudes discriminatorias, con el fin de construir una sociedad sin subordinaciones culturales y sociales entre mujeres y hombres.

2. Las administraciones educativas competentes, con el fin de garantizar la efectiva igualdad entre mujeres y hombres, tendrán entre sus objetivos primordiales que en todos los materiales educativos y libros de texto, en cualquier ciclo educativo, se eliminen los estereotipos sexistas o discriminatorios. Y el Consejo Escolar Valenciano deberá trabajar de manera activa.

3. Asimismo, esta comisión entiende que se debe fomentar el aprendizaje en la resolución pacífica de conflictos, el conocimiento y respeto a los principios de igualdad, así como el desarrollo de actitudes críticas y responsables que ayude a entender y eliminar las desigualdades entre mujeres y hombres a lo largo de las diferentes etapas escolares.

4. Esta comisión hace hincapié en la autoridad de las universidades de la Comunitat Valenciana así como de otros organismos tales como son el IVAP, CEFIRE o EVEP, para realizar la formación básica, y también especializada, de todos los agentes sociales implicados en la problemática de la violencia de género.

5. Sobre la investigación en materia de violencia de género, esta comisión insiste en la importancia de las universidades valencianas como agentes claves de investigación, desarrollo, innovación y transferencia del conocimiento sobre el tema. Además, son un elemento clave en el diseño de políticas públicas que incorporen toda la investigación acumulada hasta el momento, así como la que se pueda realizar a partir de la puesta en marcha de la futura ley. De igual manera, se comparte con el borrador de la ley que desde la Generalitat se impulsarán acuerdos de colaboración en investigación en materia de violencia sobre la mujer con las universidades valencianas, asociaciones, fundaciones u otros organismos, a quienes podrá dotarse de los medios necesarios para ello.

6. En relación a las medidas de prevención y sensibilización, se ha destacado la importancia de las campañas publi-

citàries de caràcter permanent. Ara bé, en aquest tipus d'accions s'haurà de contemplar, en tot moment, la perspectiva de la discapacitat, la utilització de la llengua de signes, el braille o qualsevol altre sistema de comunicació que facilite l'accés a la informació.

7. La comissió valora molt positivament que l'esborrany de la llei elaborada per la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques indique expressament el paper que ha desenvolupar l'Observatori per a la Publicitat no Sexista de la Generalitat: serà l'encarregat de revisar el tractament dels continguts sensibles i complexos en els mitjans de comunicació. De la mateixa manera, recomana que la vigilància s'estengui als videojocs i els sistemes informàtics d'ús general o qualsevol altre derivat de l'aplicació de les noves tecnologies.

III. Suport a les víctimes de violència de gènere i resposta institucional i social per al reconeixement i protecció dels seus drets.

1. Aquesta comissió entén que el suport a les dones víctimes de violència és l'actuació que ha de primar en coordinades d'efectivitat i diligència atesa la importància que suposa per a la integritat física i emocional per a elles, com també per a les seues filles i fills, i per a la seua dignitat com a persones.

2. Per això considerem que tots els instruments de protecció i tutela efectiva prevists en la LO 1/2004 han de garantir-se i desenvolupar-se en tota l'extensió prevista: des de les unitats de valoració forenses fins a la coordinació dels diferents actors que intervenen en l'àmbit judicial, passant per l'adequació de les instal·lacions judicials en compliment de garantir la privacitat i intimitat.

3. Al seu torn, aquesta comissió comparteix amb el text de l'esborrany de la llei el fet que la Generalitat garantirà la formació contínua i especialitzada en violència de la dona del personal al servei de l'administració, en especial, dels qui treballen o col·laboren en l'atenció i l'eradicació d'aquest fenomen, prestant especial importància a les professions de l'àmbit judicial, educatiu, sociosanitari i policial.

4. Per ser l'àmbit local el més pròxim a la dona víctima de violència, la comissió entén com a imprescindible per a una actuació més efectiva i eficaç establir, des de la Generalitat, acords de cooperació i col·laboració amb les corporacions locals que puguin disposar de serveis especialitzats en els cossos de policia, destinats a abordar la violència de gènere en les distintes fases: atenció d'emergència, investigació, seguiment i protecció.

5. La comissió ha prestat especial interès als centres 24 hores i volem que conste expressament en les nostres conclusions. Realitzen tasques d'atenció integral: assistència directa i psicològica, realitzen informes que serveixen de prova i base a les unitats de valoració forense... Se'n deuria per això prendre en consideració el desplegament reglamentari, la dotació de recursos suficients, l'augment de personal i de nombre de centres i un protocol d'actuació.

6. D'altra banda, en el si de la comissió s'ha fet especial èmfasi en la necessitat d'adequar dispositius que no són específics d'atenció a les dones víctimes de maltractaments. Ens referim, per exemple, a les oficines d'atenció a les víctimes del delictes i fins i tot a les cases d'acollida i pisos tutelats perquè s'especialitzen com a recursos dirigits específicament a elles i als seus fills i filles. La comissió

citarias de carácter permanente. Ahora bien, en este tipo de acciones se deberá contemplar, en todo momento, la perspectiva de la discapacidad, la utilización de la lengua de signos, el braille o cualquier otro sistema de comunicación que facilite el acceso a la información.

7. La comisión valora muy positivamente que el borrador de la ley elaborada por la Conselleria de Justicia y Administraciones Públicas indique expresamente el papel a desarrollar por Observatorio para la Publicidad no Sexista de la Generalitat: será el encargado de revisar el tratamiento de los contenidos sensibles y complejos en los medios de comunicación. De igual manera, recomienda que la vigilancia se extienda a los videojuegos y/o sistemas informáticos de uso general o cualquier otro derivado de la aplicación de las nuevas tecnologías.

III. Apoyo a las víctimas de violencia de género y respuesta institucional y social para el reconocimiento y protección de sus derechos.

1. Esta comisión entiende que el apoyo a las mujeres víctimas de violencia es la actuación que debe primar en coordinadas de efectividad y diligencia dada la importancia que supone para la integridad física y emocional para ellas, así como para sus hijas e hijos, y para su dignidad como personas.

2. Por ello consideramos que todos los instrumentos de protección y tutela efectiva contemplados en la LO 1/2004 deben garantizarse y desarrollarse en toda su extensión prevista: desde las unidades de valoración forenses, hasta la coordinación de los diferentes actores que interviene en el ámbito judicial, pasando por la adecuación de las instalaciones judiciales en cumplimiento de garantizar la privacidad e intimidad.

3. A su vez, esta comisión comparte con el texto del borrador de la ley el hecho de que la Generalitat garantizará la formación continua y especializada en violencia de la mujer del personal al servicio de la administración, en especial, de quienes trabajen o colaboren en la atención y erradicación de este fenómeno, prestando especial importancia a las profesiones del ámbito judicial, educativo, socio-sanitario y policial.

4. Por ser el ámbito local el más cercano a la mujer víctima de violencia, la comisión entiende como imprescindible para una actuación más efectiva y eficaz establecer, desde la Generalitat, acuerdos de cooperación y colaboración con las corporaciones locales que puedan disponer de servicios especializados en sus cuerpos de policía, destinados a abordar la violencia de género en sus distintas fases: atención de emergencia, investigación, seguimiento y protección.

5. La comisión ha prestado especial interés a los centros 24 horas y queremos que conste expresamente en nuestras conclusiones. Realizan tareas de atención integral: asistencia directa y psicológica, realizan informes que sirven de prueba y base a las unidades de valoración forense... Se debería por ello tomar en consideración su desarrollo reglamentario, la dotación de recursos suficientes, aumento de personal y de número de centros y un protocolo de actuación.

6. Por otra parte, en el seno de la comisión se ha hecho especial énfasis en la necesidad de adecuar dispositivos que no son específicos de atención a las mujeres víctimas de malos tratos. Nos referimos, por ejemplo, a las oficinas de atención a las víctimas del delito e incluso las casas de acogida y pisos tutelados para que se especialicen como recursos dirigidos específicamente a ellas y a sus hijos e hijas.

comparteix amb l'esborrany de la llei integral la importància d'infraestructures destinades a atendre les víctimes de la violència com un objectiu primordial.

7. Al seu torn, s'ha debatut en la comissió la necessitat que els drets bàsics recollits en l'esborrany (informació, protecció efectiva, assistència social, assistència jurídica gratuïta, assistència sanitària, intimitat i privacitat), haurien de garantir-se sense cap requisit d'acreditació, és a dir, sense exigir denúncia.

8. La comissió ha debatut sobre la importància de l'assistència lletrada especialitzada gratuïta per a les dones víctimes de maltractaments. Ens referim a tornos d'ofici especialitzats, que ja existeixen dins dels col·legis d'advocats, i als quals s'ha de facilitar la formació i la coordinació, com també l'avaluació de l'actuació de forma individualitzada com a instrument de millora del servei.

9. Després de sentir diverses compareixences, la comissió té el convenciment de la importància que la dona víctima de violència compte amb un sol professional de referència:

Que englobe el cas i el seguiment de forma directa.

Que tinga capacitat per a tramitar, de forma directa, qualsevol ajuda, recurs o dret de qualsevol tipus existent; potser serà necessari per a això implementar la xarxa que ja existeix i especialitzar i qualificar una persona, o més, en cada un dels centres base d'assistència social.

10. Com a resultat del debat en la comissió hem arribat al convenciment de la necessitat de col·laboració i coordinació entre els agents intervinents i els mitjans existents, per a evitar la victimització secundària de les dones i perquè siga efectiva l'actuació dels poders públics.

11. Amb relació a la protecció de les i els menors que es troben en l'entorn familiar de les dones víctimes de violència de gènere (al seu torn víctimes d'aquesta violència), tal com es recull en l'exposició de motius de la LO 1/2004 i en l'esborrany mateix, en el debat d'aquesta comissió entenem que han de tenir els drets d'acolliment en els dispositius que requereixa la mare, com també els tractaments de rehabilitació psicològica que necessiten. Al seu torn, entenem que no cap la mediació familiar si hi haguera procés de separació o divorci.

12. En el si de la comissió s'ha debatut també, com a situació d'especial vulnerabilitat i risc, la de les dones amb discapacitat víctimes de maltractaments. Pel seu significat incorporem algunes dades relatives a les dones amb discapacitat.

Aquestes dades ens mostren que, entre les persones víctimes de violència, les persones amb discapacitat ho són en major grau que les que no presenten discapacitat, i les dones en ambdós casos ho són en una mesura que dobla la dels homes. Del total de persones amb discapacitat víctimes de maltractaments, dos terços són dones, un 67 %, i el percentatge és una mica inferior entre les persones sense discapacitat.

De les persones que van dir haver estat víctimes en alguna ocasió de maltractament, té una prevalença major el maltractament psíquic, seguit del maltractament físic. En les dones amb discapacitat s'exercia el maltractament en percentatge de major freqüència, amb un 37 %, enfront del nivell de freqüència de violència exercida sobre altres dones.

Als centres dona 24 hores, en el període d'estudi comprès (des de l'any 2004 fins al primer semestre de 2009) es va atendre un total d'11.227 dones, de les quals el 3,9 %, és a dir 439, eren dones amb discapacitat, i només la

La comisión comparte con el borrador de la ley integral la importancia de infraestructuras destinadas a atender a las víctimas de la violencia como un objetivo primordial.

7. A su vez, se ha debatido en la comisión la necesidad de que los derechos básicos recogidos en el texto borrador (información, protección efectiva, asistencia social, asistencia jurídica gratuita, asistencia sanitaria, intimidad y privacidad), deberían garantizarse sin requisito alguno de acreditación, es decir sin exigir denuncia.

8. La comisión ha debatido sobre la importancia de la asistencia letrada especializada gratuita para las mujeres víctimas de malos tratos. Nos referimos a turnos de oficio especializados, que ya existen dentro de los colegios de abogados, y a los que se debe facilitar su formación y coordinación, así como su evaluación de la actuación de forma individualizada como instrumento de mejora del servicio.

9. Después de oír varias compareencias, la comisión tiene el convencimiento de la importancia de que la mujer víctima de violencia cuente con un solo profesional de referencia:

Que englobe su caso y su seguimiento de forma directa.

Que tenga capacidad para tramitar, de forma directa, cualquier ayuda, recurso o derecho de cualquier tipo existente; quizás siendo necesario para ello implementar la red que ya existe y especializando y cualificando a una persona, o a más, en cada uno de los centros base de asistencia social.

10. Como resultado del debate en la comisión hemos llegado al convencimiento de la necesidad de colaboración y coordinación entre los agentes intervinientes y los medios existentes, para evitar la victimización secundaria de las mujeres y para que sea efectiva la actuación de los poderes públicos.

11. En relación a la protección de las y los menores que se encuentran en el entorno familiar de las mujeres víctimas de violencia de género (a su vez víctimas de esta violencia), tal como se recoge en la exposición de motivos de la LO 1/2004 y en el propio texto borrador, en el debate de esta comisión entendemos que deben tener los derechos de acogimiento en los dispositivos que requiera la madre, así como los tratamientos de rehabilitación psicológica que precisen. A su vez, entendemos que no cabe la mediación familiar si hubiera proceso de separación y/o divorcio.

12. En el seno de la comisión se ha debatido también, como situación de especial vulnerabilidad y riesgo, la de las mujeres con discapacidad víctimas de malos tratos. Por su significado incorporamos algunos datos relativos a las mujeres con discapacidad.

Estos datos nos muestran que, entre las personas víctimas de violencia, las personas con discapacidad lo son en mayor medida que las que no presentan discapacidad, y las mujeres en ambos casos lo son en una medida que dobla a la de los hombres. Del total de personas con discapacidad víctimas de malos tratos, dos tercios son mujeres, un 67%, siendo el porcentaje algo inferior entre las personas sin discapacidad.

De las personas que dijeron haber sido víctimas en alguna ocasión de maltrato, tiene una prevalencia mayor el maltrato psíquico, seguido del maltrato físico. En las mujeres con discapacidad se ejercía el maltrato en porcentaje de mayor frecuencia, con un 37%, frente al nivel de frecuencia de violencia ejercida sobre otras mujeres.

En los centros mujer 24 horas, en el período de estudio comprendido (desde el año 2004 hasta el primer semestre de 2009), se atendieron un total de 11.227 mujeres, de las que el 3,9%, es decir 439, eran mujeres con discapacidad, y solo la

meitat d'elles, 222, van denunciar els fets. La major part de dones amb discapacitat ateses presentaven discapacitat física i, una tercera part, discapacitat d'índole psicològica.

Del total de dones amb discapacitat ateses, 439 (un 59,9 %) van declarar haver patit maltractament físic i psíquic, i un 33,5 % (147 dones) van declarar haver rebut maltractament psíquic.

Segons l'estudi esmentat, quant als centres d'atenció residencial en la Comunitat Valenciana, la meitat de les dones ateses, un 54 %, en el període d'estudi, eren dones amb discapacitat, fonamentalment de tipus físic. Aquest apartat incrementa el nombre de denúncies al 79 %, davant la meitat dels casos denunciats als centres d'atenció 24 hores.

Hem volgut traslladar de la manera més exhaustiva possible les dades esmentades amb la finalitat de remarcar que qualsevol mesura entorn d'eradicar la violència sobre les dones ha de contemplar-se també per a les dones amb discapacitat, siga en l'article corresponent a formació, a atenció, etc. Es reconeix expressament el tractament realitzat en aquest sentit en l'esborrany de la llei autonòmica, més concretament en l'article 22.

13. La comissió, després de les sessions on s'ha tractat la situació relativa a les dones immigrants víctimes de violència, hi ha constatat l'existència d'una major vulnerabilitat. Es pensa que açò es deu al fet que, en cercar una oportunitat d'eixir d'una situació de difícil supervivència als seus països d'origen i trobar-se amb una societat que manté moltes reserves a l'hora d'acollir-les, en què, tinguen la formació que tinguen, els reservaran els treballs pitjor considerats socialment i mal pagats del nostre àmbit laboral, és molt més fàcil patir violència de gènere.

I si a això se suma el provenir de cultures religioses que permeten i toleren aquesta violència, la probabilitat de patir maltractaments i d'ocultar-los posa en major risc la seua vida.

El debat entorn de les dones de religió musulmana va suposar per a la comissió entrar en contacte amb una realitat i un col·lectiu de dones que, dins d'aquella realitat, lluiten en contra de la violència, i plantejaven la necessitat que la informació i el coneixement dels seus drets arribara al col·lectiu, com també que, en els dispositius d'atenció, es respectaren les seues creences.

14. Aquesta comissió, en el debat relatiu a programes de rehabilitació de maltractadors, ha de ressaltar que hi ha hagut gran controvèrsia, i per això proposa que es plantege allò que s'ha previst en la mateixa LO 1/2004, i subratlla que els dits programes estiguen avalats per organismes competents.

15. Respecte a les mesures de prevenció en l'àmbit sociolaboral, el debat en la comissió va plantejar la necessitat que, des del govern valencià, s'impulsaren mesures actives per a la formació de les dones víctimes de violència de gènere, com també programes específics d'inserció laboral amb empreses. Igualment es busca tot un desenvolupament exhaustiu amb relació a l'eradicació de l'abús sexual i la discriminació laboral.

16. Pel que fa a l'accés a l'habitatge, com també a altres prestacions, la comissió entén la necessitat de prioritzar les dones víctima de violència i també les seues filles i fills en l'exercici dels drets esmentats.

IV. Atenció en salut i serveis municipals

1. La prevenció i la detecció dels maltractaments a les dones pel sistema de salut, com també la seua valoració i els informes, són funcions que des de la comissió es valoren

mitad de ellas, 222, denunciaron los hechos. La mayor parte de mujeres con discapacidad atendidas presentaban discapacidad física y, una tercera parte, discapacidad de índole psicológica.

Del total de mujeres con discapacidad atendidas, 439 (un 59,9%), declararon haber sufrido maltrato físico y psíquico; un 33,5%, (147 mujeres), declararon haber recibido maltrato psíquico.

Según el estudio mencionado, en cuanto a los centros de atención residencial en la Comunitat Valenciana, la mitad de las mujeres atendidas, un 54%, en el período de estudio, eran mujeres con discapacidad, fundamentalmente de tipo físico. Este apartado incrementa el número de denuncias al 79%, ante la mitad de los casos denunciados en los centros de atención 24 horas.

Hemos querido trasladar de la forma más exhaustiva posible los datos mencionados con la finalidad de remarcar que cualquier medida en torno a erradicar la violencia sobre las mujeres debe contemplarse también para las mujeres con discapacidad, sea en el artículo correspondiente a formación, a atención, etc. Se reconoce expresamente el tratamiento realizado en este sentido en el borrador de la ley autonómica, más concretamente en el artículo 22.

13. La comisión, tras las sesiones donde se ha tratado la situación relativa a las mujeres inmigrantes víctimas de violencia, ha constatado la existencia en ellas de una mayor vulnerabilidad. Se piensa que esto se debe a que al venir buscando una oportunidad de salir de una situación de difícil supervivencia en sus países de origen y encontrarse con una sociedad que mantiene muchas reservas a la hora de acogerlas en la que, tengan la formación que tengan, les van a reservar los trabajos peor considerados socialmente y mal pagados de nuestro ámbito laboral, es mucho más fácil sufrir violencia de género.

Y si a ello se suma el provenir de culturas religiosas que permiten y toleran esa violencia, pues la probabilidad de sufrir malos tratos y de ocultarlos pone en mayor riesgo su vida.

El debate en torno a las mujeres de religión musulmana supuso para la comisión entrar en contacto con una realidad y un colectivo de mujeres que dentro de esa realidad luchan en contra de la violencia y planteaban la necesidad de que la información y conocimiento de sus derechos llegara al colectivo, así como que, en los dispositivos de atención, se respetaran sus creencias.

14. Esta comisión, en el debate relativo a programas de rehabilitación de maltratadores, debe resaltar que ha habido gran controversia y por ello propone que se plantee lo contemplado en la propia LO 1/2004, subrayando el que dichos programas estén avalados por organismos competentes.

15. Respecto a las medidas de prevención en el ámbito sociolaboral, el debate en la comisión planteó la necesidad de que, desde el Gobierno Valenciano, se impulsasen medidas activas para la formación de las mujeres víctimas de violencia de género, así como programas específicos de inserción laboral con empresas. Igualmente se busca todo un desarrollo exhaustivo en relación a la erradicación del abuso sexual y la discriminación laboral.

16. Por lo que se refiere al acceso a la vivienda, así como a otras prestaciones, la comisión entiende la necesidad de priorizar a las mujeres víctima de violencia así como a sus hijas e hijos en el ejercicio de dichos derechos.

IV. Atención en salud y servicios municipales

1. La prevención y detección de los malos tratos a las mujeres por el sistema de salud, así como su valoración e informes son funciones que desde la comisión se valoran como

com a elementals, per tal com serveixen per a poder abordar aquesta situació amb les dones en un marc de confiança i privacitat i poden convertir-se en prova per a la denúncia.

2. Els protocols i la coordinació existents entre els diversos nivells d'atenció sanitària, com també els dispositius d'atenció social, fonamentalment els serveis socials municipals, són per a la comissió una xarxa consolidada d'atenció a les dones víctimes de violència de gènere.

3. Els municipis, en general, compten amb la xarxa de serveis socials i, a més, amb dispositius d'atenció jurídica propis, tallers d'autoestima i altres ofertes d'atenció desenvolupades per associacions de dones i ONG dins de l'oferta municipal. D'ací que la comissió subratlle la importància de donar suport als dispositius d'àmbit municipal, com la formació específica del personal que té a veure amb aquesta problemàtica o la policia local, passant per les treballadores socials.

RECOMANACIÓ FINAL

Resulta evident que la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques, quan va presentar l'esborrany de la llei integral en aquesta comissió com a text base, pretenia, des del convenciment de la necessitat de fer una llei més comprensiva, recollir les diferents manifestacions que té la violència sobre la dona i reconèixer els drets d'aquestes i els dels seus fills menors i les persones subjectes a la seua tutela o acolliment, i també propiciar el màxim consens polític i social en aquesta greu problemàtica.

Per això, i reprenent el principi d'aquest informe final, recordem que la Comissió no Permanent Especial per a l'Estudi de la Violència de Gènere en la Comunitat Valenciana es va crear amb l'objectiu d'aconseguir que la futura llei integral contra la violència de gènere de la Comunitat Valenciana comptara amb l'aportació en l'anàlisi de la situació, i també en les alternatives per a eradicar la tara social que suposa aquest tipus de violència, d'un ampli consens en el debat previ i en l'elaboració d'aquesta futura llei, tant a nivell parlamentari com social, i possibilitar la compareixença d'experts i expertes i també d'associacions de dones, agents sindicals i ONG.

Un objectiu que, atès el treball ingent i la participació des del rigor i la serietat de totes les persones que han comparegut al llarg d'aquests mesos, estem en condicions d'afirmar que s'ha complert.

Per tant, la nostra recomanació final, presa també de forma unànime per totes i tots els integrants de la comissió en representació de tots els grups presents a la Cambra, és proposar al futur govern de la Generalitat que isca de les urnes el 22 de maig d'aquest any 2011 que prioritze que siga aquesta una de les primeres lleis que entren en la nova Cambra.

Palau de Les Corts
València, 10 de març de 2011

La presidenta,
María Milagrosa Martínez Navarro

La secretària primera,
María Fernanda Vidal Causanilles

Resolució 499/VII sobre l'exigència al govern de la nació d'una inversió major en l'exercici 2011 en infraestructures a la Comunitat Valenciana, aprovada pel Ple de les Corts, en la reunió del 10 de març de 2011

elementales, en tanto sirven para poder abordar dicha situación con las mujeres en un marco de confianza y privacidad y que pueden convertirse en prueba para la denuncia.

2. Los protocolos y coordinación existente entre los diversos niveles de atención sanitaria así como los dispositivos de atención social, fundamentalmente los servicios sociales municipales, son para la comisión una red consolidada de atención a las mujeres víctimas de violencia de género.

3. Los municipios, en general, cuentan además de la red de servicios sociales con dispositivos de atención jurídica propios, talleres de auto estima y otras ofertas de atención desarrolladas por asociaciones de mujeres y ONG dentro de la oferta municipal. De ahí, que la comisión subraye la importancia de apoyar los dispositivos de ámbito municipal como la formación específica del personal que tiene que ver con esta problemática, desde la policía local, pasando por las trabajadoras sociales.

RECOMENDACIÓN FINAL

Resulta evidente que la Conselleria de Justicia y Administraciones Públicas, al presentar el borrador de la ley integral en esta comisión cómo texto base pretendía, desde el convencimiento de la necesidad de hacer una ley más comprensiva, recoger las diferentes manifestaciones que tiene la violencia sobre la mujer y reconocer los derechos de éstas y los de sus hijos menores y personas sujetas a su tutela o acogimiento, así como propiciar el máximo consenso político y social en esta grave problemática.

Por ello y retomando el principio de este Informe final, recordamos que la Comisión no Permanente Especial para el Estudio de la Violencia de Género en la Comunitat Valenciana se creó con el objetivo de lograr que la futura ley integral contra la violencia de género de la Comunitat Valenciana contará con la aportación en el análisis de la situación, así como en las alternativas para erradicar la lacra social que supone este tipo de violencia, de un amplio consenso en el debate previo y en la elaboración de esa futura ley, tanto a nivel parlamentario como social, posibilitando la comparecencia de expertos y expertas, así como de asociaciones de mujeres y agentes sindicales y ONG.

Un objetivo que dado el trabajo ingente y la participación desde el rigor y la seriedad de todas las personas que han comparecido a lo largo de estos meses estamos en condiciones de afirmar, que se ha cumplido.

Por lo tanto nuestra recomendación final, tomada también de forma unánime por todas y todos los integrantes de la comisión en representación de todos los grupos presentes en la Cámara, es proponer al futuro Gobierno de la Generalitat que salga de las urnas el 22 de mayo de este año 2011, a que priorice sea esta una de las primeras leyes que entren en la nueva Cámara.

Palau de Les Corts
Valencia, 10 de marzo de 2011

La presidenta,
María Milagrosa Martínez Navarro

La secretaria primera,
María Fernanda Vidal Causanilles

Resolución 499/VII sobre la exigencia al gobierno de la nación de una inversión mayor en el ejercicio 2011 en infraestructuras en la Comunitat Valenciana, aprobada por el Pleno de les Corts, en la reunión del 10 de marzo de 2011